

ХУЛОСАИ

Шурои диссертатсионии 6D.KOA-048 дар назди
Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав

Парвандаи аттестатсионии №9

қарори шурои диссертатсионӣ аз 23.12.2023. протоколи №9

Дар бораи ба Баротов Раҷабалӣ Тағоймуродович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон додани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ.

Диссертатсия дар мавзӯи «Асосҳои методи фаългардонии фаолияти даркнамоии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон зимни гузаронидани корҳои лабораторӣ бо истифодаи технологияи иттилоотӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.08.03 - Назария ва методикаи таълими фанҳои риёзӣ (Математика) ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-048 дар заминаи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (735140, шаҳри Бохтар, кӯчаи Айнӣ 67) ба ҳимоя қабул карда шуд.

Довталаби дараҷаи илмӣ Баротов Раҷабалӣ Тағоймуродович 10-уми марти соли 1986 дар ноҳияи Шаҳринав дар оилаи коргар таваллуд шудааст. Ӯ аз соли 1993 то соли 2002 дар мактаби миёнаи нопурраи №43-и ноҳияи Шаҳринав таҳсил намуда, пас аз хатми он давоми таҳсилро дар мактаби миёнаи №37-и н. Ҳисор идома дода, онро соли 2004 хатм намудааст. Соли 2004 ба Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси математикаи татбиқӣ дохил шуда, онро соли 2009 хатм кардааст.

Аз соли 2009 то соли 2021 дар вазифаи ассистент ва аз соли 2022 то инҷониб дар вазифаи муаллими калони кафедраи математикаи ҳисоббарорӣ ва механикаи факултети механикаю математикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият карда истодааст.

Ҳамзамон аз соли 2016 то соли 2020 ба ҳайси аспиранти шӯбаи ғоибонаи кафедраи математикаи ҳисоббарорӣ ва механикаи факултети механикаю математикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 13.00.02-Назария ва методикаи омӯзишу парвариш (математика, таҳсилоти олии касбӣ) фаъолият карда, зери роҳбарии д.и.т., профессор Шерматов Нурмуҳаммад ва д.и.ф.м., дотсент Абдукаримов Маҳмадсалим Файзуллоевич ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ машғул гардидааст.

Муқарризони расмӣ:

1. **Шодиён Муҳаммад Султонзода** - доктори илмҳои педагогӣ, профессор, Вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон.
2. **Гулманов Усмон Рустамович** - номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудири кафедраи фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзии Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон

ба диссертатсия тақризи мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар. Тақризи муассисаи пешбар - Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба диссертатсияи Баротов Раҷабалӣ Тағоймуродович бо имзои раиси ҷаласа, номзади илмҳои педагогӣ, и.в. дотсент,

декани факултети физика-математика Самаридинова З.С., мудирӣ кафедраи методикаи таълими информатика, н.и.п., и.в. дотсент Сафаров С.С., мудирӣ кафедраи математика ва методикаи таълими он, н.и.п., и.в. дотсент Сирочиддини Давлаталӣ, котиби чаласа, ассистенти кафедраи математика ва методикаи таълими он Убайдуллои А., дар чаласаи васеи кафедраҳои методикаи таълими информатика ва математика ва методикаи таълими он муҳокима карда шуда, бо имзои ректори донишгоҳ, доктори илмҳои ҳуқуқ, профессор Раҳмон Дилшод Сафарбек аз 30.11.20243, суратчаласаи №4 тасдиқ шудааст.

Мазмуни тақриз мусбат мебошад. Дар он мубрамияти мавзӯ, моҳияти илмӣ-назариявӣ ва амалии он ва инчунин саҳми худи муаллиф зикр гардидааст.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 17 интишороти муаллиф инъикос ёфтаанд, ки 9-тои онҳо мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашррасида ва 8-тои боқимондаашро маводди конференсияҳои сатҳашон гуногун ташкил додаанд.

ФЕҲРЕСТИ ИНТИШОРОТИ ИЛМИИ ДОВТАЛАБИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ

а) Мақолаҳои, ки дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд:

[1-М]. Баротов, Р. Т. Сухане чанд роҷеъ ба методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз курси методҳои ададӣ дар мисоли мавзӯи методи Зейдел [Матн] / Р.Т. Баротов // Паёми донишгоҳи миллии Тоҷикистон.- 2023.- №2.- С. 298-311.- ISSN 2074-1847.

[2-М]. Баротов, Р. Т. Доир ба методикаи ташкили корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ дар мисоли мавзӯи итератсияи сода [Матн] / Р.Т. Баротов // Паёми донишгоҳи миллии Тоҷикистон.-2022.-№4.-С.311-325.- ISSN 2074-1847.

[3-М]. Баротов, Р. Т. Баъзе масъалаҳои умумии методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз курси методҳои ададӣ [Матн] / Р.Т. Баротов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. - 2020. -№9. - С.349-357. - ISSN 2074-1847.

[4-М]. Абдукаримов, М. Ф. Ташкили робитаи байни фаннӣ ҳангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз методҳои ададӣ дар мисоли мавзӯи интиҳоби параметрҳои номаълум дар вобастагиҳои эмпирикӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов, Н. Шерматов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. - 2019. - №10. - С.314-323. - ISSN 2074-1847.

[5-М]. Абдукаримов, М. Ф. Некоторые вопросы процесса организации лабораторных работ по предмету «Численные методы» [Текст] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Вестник педагогического университета.- 2018. - №3(75).- С.134-141.

[6-М]. Абдукаримов, М. Ф. Методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз методҳои ададӣ дар мисоли мавзӯи назарияи хатоҳо [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Паёми донишгоҳи омӯзгорӣ.- 2018. - №5-2(77). - С.20-27.

[7-М]. Абдукаримов, М. Ф. Таъмини арзёбии воқеъбинонаи дониши

донишҷӯён ҳангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ бо ёрии 24 барномасозии компютерӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2017. – №1/3. – С.57-64. - ISSN 2074-1847.

[8-М]. Абдукаримов, М. Ф. Инкишофи фаъолияти эҷодии донишҷӯёни МТОК-и Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. - 2016. - №1/4. – С.26 -34. - ISSN 2074-1847.

[9-М]. Абдукаримов, М. Ф. Активизация познавательной деятельности студентов вузов Республики Таджикистан при проведении лабораторных работ по предмету численных методов [Текст] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов, Н. Шерматов // Вестник Таджикского национального университета. - 2016. - № 1/1 (192). -С.107-110. - ISSN 2074-1847. б) Мақолаҳои, ки дар дигар нашрияҳо ба таърифи расидаанд:

[10-М]. Абдукаримов, М.Ф. Доир ба баъзе масъалаҳои, ки ҳангоми ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ пайдо мешаванд [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Маводди конференсияи илми-амалии Ҷумҳуриявӣ зери унвони «Масъалаҳои муҳим ва дурнамои рушди илмҳои дақиқи ва табиӣ». – Душанбе, 28-29 октябри соли 2022. – С. 4-8.

[11-М]. Баротов, Р. Т. Андешаҳо роҷеъ ба баъзе масъалаҳои, ки ҳангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз курси методҳои ададӣ ба миён меоянд [Матн] / Р.Т. Баротов // Материалы международной научно – практической конференции, посвященной памяти Абдуфаттоха Хотамова «О современных проблемах развития потенциальных способностей и возможностей учащихся и выпускников специализированных учебных заведений». – Душанбе, 15-16 мая 2022 г. - С.162-165.

[12-М]. Абдукаримов, М. Ф. Ташкили робитаи байнифаннӣ дар мисоли курси методҳои

ададӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов, Н. Шерматов // Маводди конференсияи дуҷуми байналмилалӣ илмӣ-амалии «Проблемаҳои муносири таҳсилоти математикӣ, физикӣ ва информатикӣ дар мактабҳои миёнаи олии бахшида ба 70-солагии М.Нугмонов. - Душанбе, 2019. – С.271-276.

[13-М]. Абдукаримов, М. Ф. О некоторых вопросах, возникающих при проведении и организации лабораторных работ по курсу «Численные методы» [Текст] / М.Ф.

Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Инновационные технологии обучения физико-математическим и профессионально-техническим дисциплинам. Материалы X Юбилейной Международной научно-практической интернет-конференции «Инновационные технологии обучения физико-математическим и профессионально-техническим дисциплинам». - Мозырь, 2018. - С.260-262.

[14-М]. Абдукаримов, М. Ф. Доир ба методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз методҳои ададӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Маводди конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ «Муаммоҳои муносири илмҳои дақиқи ва нақши он дар ташаккули

чахонбинии илмии чомеа» бахшида ба 30-солагии Истиклолияти давлатии ҷумҳурии Тоҷикистон. - Хучанд, 2018. -С.219-223.

[15-М]. Абдукаримов, М. Ф. Об обеспечении объективности оценивания знания студентов при проведении лабораторных работ по курсу численных методов 25 [Текст] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Материалы Республиканской научно-теоретической конференции молодых ученых ТНУ «Школа мира лидеранации - путеводитель молодежи для настоящего и светлого будущего», посвященной 20-летию национального единства и Году молодежи. - Душанбе, 2017. - С.128-130.

[16-М]. Абдукаримов, М. Ф. Доир ба фаъолгардони дарки донишандӯзии донишҷӯён хангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз методҳои ададӣ [Матн] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Маводи конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ «Проблемаҳои муосири таҳсилоти математикӣ, физикӣ ва информатикӣ дар мактабҳои миёнаи олии». - Душанбе, 2016. - С.246-251.

[17-М]. Абдукаримов, М. Ф. Развитие творческой активности студентов при проведении лабораторных работ по предмету «Численные методы» [Текст] / М.Ф. Абдукаримов, Р.Т. Баротов // Материалы научно- практической конференции «VI Ломоносовские чтения». - Душанбе, 2016. -С.9-13.

Мақсади таҳқиқот. Сифати таълими фанни методҳои ададӣ ба тарзи дурусти ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ зич алоқаманд аст. Аз ин хотир, ҳадафи таҳқиқот аз таҳияи методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ бо ёрии забонҳои барномасозии компютерӣ иборат мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот аз инҳо иборат мебошанд:

- таҳлили адабиёти методӣ ва психологӣ-педагогӣ, ки ба таълими фанни методҳои ададӣ ва истифодабарии забонҳои барномасозии компютерӣ дар ҷараёни гузаронидани корҳои лабораторӣ ва дарсҳои амалӣ аз фанни мазкур вобастаанд;
- таҳияи методикаи пешниҳоди корҳои лабораторӣ;
- бо забонҳои барномасозии компютерӣ алоқаманд кардани раванди ташкили корҳои лабораторӣ;
- ташаккули дониш, маҳорат ва малакаи эҷодии донишҷӯён дар раванди гузаронидани корҳои лабораторӣ;
- таъмини шаффофият зимни баҳогузурӣ ба сатҳи дониши донишҷӯён дар ҷараёни корҳои лабораторӣ;
- дар ҷараёни ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ барқарор кардани робитаи байнифанӣ.

Объекти таҳқиқот – ин раванди ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ барои донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва коллеҷҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки фанни методҳои ададиро меомӯзанд, мебошад.

Мавзуи таҳқиқот – коркарди методикаи самарабахши ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва коллеҷҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Фарзияи таҳқиқот – фаъолгардонии фаъолияти даркнамоии донишҷӯёни МТОК ҶТ зимни гузаронидани корҳои лабораторӣ ва дарсҳои амалӣ аз фанни методҳои ададӣ бо истифодаи технологияи иттилоотӣ ва болоравии самаранокии таълими фанни мазкур мумкин аст, агар:

- корҳои лабораторӣ дар доираи мавзӯҳои лексионӣ ва аз рӯи схемаи ягона тартиб дода шаванд;
- корҳои лабораторӣ бо алгоритмсозӣ алоқаманд карда шаванд;
- дар ҷараёни корҳои лабораторӣ забонҳои барномасозӣ истифода гарданд;
- тавассути забонҳои барномасозӣ дар раванди ташкил ва баргузори корҳои лабораторӣ масъалаҳои
 - инкишофи фаъолияти эҷодкори донишҷӯён,
 - ба таври шаффоф ва воқеӣ баҳо додан ба сатҳи дониши донишҷӯён;
 - робитаи байнифаннӣҳал карда шаванд.

Асосҳои назариявии таҳқиқот. Яке аз масъалаҳои муҳими соҳаи методикаи таълими фанҳои математикӣ, хусусан методҳои ададӣ ба таври муносиб истифода нашудани имконияти технологияи иттилоотӣ, аз ҷумла забонҳои барномасозии компютерӣ маҳсуб меёбад. Ҳамин тариқ, асосҳои назариявии таҳқиқотро таҳлили санадҳо, стандартҳо, мақолаҳои илмӣ, мақолаҳои методӣ, китобҳои дарсӣ ва барномаҳои таълимӣ, имконҳои забонҳои барномасозии компютерӣ дар раванди таълим ва дар заминаи инҳо таҳияи методикаи нави ташкил ва баргузори корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ ташкил медиҳанд.

Сарчашмаҳои маълумот корҳои илмӣ аз ҷониби олимони ватаниву хориҷӣ анҷом дода ба ҳисоб мераванд. Ба масъалаи методикаи таълими фанни математика корҳои олимони зиёди хориҷию ватанӣ бахшида шудаанд. Ба мисли: Г.А.Абдукаримова «Технологияҳои таълимии инноватсионӣ дар тайёрии касбии омӯзгорон» (2008), Л.Я.Аверьянов «Системаи таъминоти электронии раванди таълим» (2002), Ю.К.Бабанский «Беҳтаркунонии раванди таълиму тарбия» (1982), Е.А.Василевская «Робитаи касбии таълими математикаи олий ба донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии техникӣ» (2000), Л.С.Виготский «Психологияи педагогӣ» (1991), Ю.И.Воротнитский «Баъзе ҷанбаҳои методикаи таълими геометрияи аналитикӣ дар асоси алгебраи компютерӣ» (1997), Я.И.Груденов «Такмили методикаи кори омӯзгори математика» (1990), В.П.Демидов «Методикаи таълими математика: васоити таълимӣ барои донишҷӯён» (1976), Т.А.Иванова «Истифодаи технологияҳои иттилоотӣ дар таълими математика ва информатика ба донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбии ихтисоси техникӣ» (2008), О.А.Исломов «Методикаи таълим ва истифодаи воситаҳои техникӣ таълим дар омӯзиши математика» (2017), Ч.Куписевич «Асосҳои дидактикаи умумӣ» (1986); С.Р.Курбонов «Арзёбии ташаккулдиҳанда» (2010), Е.И.Машбитс «Проблемаҳои психологию педагогии компютеркунонии таълим» (1988), Е.Е.Минина «Методҳои оморӣ дар таҷрибагузарони педагогӣ. Метод, тавсияҳо» (1995), В.И.Михеев «Амсиласозӣ

ва методҳои назарияи ченкунӣ дар педагогика» (2010), В.М.Монахов «Дурнамои таҳия ва татбиқи технологияҳои нави иттилоотӣ дар дарси математика» (1991), Р.А.Низамов «Асосҳои дидактикии баланд бардоштани фаъолияти таълимии донишҷӯён» (1975), М.Нугмонов «Асосҳои назариявӣ ва методологии методикаи таълими математика ҳамчун илм» (2016), Г.Н.Скобелов «Назорат дар дарсҳои математика» (1986), Л.М.Фридман «Асосҳои психологию педагогии таълими математика дар мактаб» (1983), Ҷ.Шарифов «Асосҳои дидактикии ташаккули малакаҳои кори мустақилонаи хонандагон дар раванди таълим» (1997), Э.Я.Ямоков «Кори мустақилонаи донишҷӯён дар макотиби олии педагогӣ» (1991) ва дигарон. Баъди он ки тамғаҳои гуногуни компютерҳо рӯи кор омада, забонҳои мухталифи барномасозӣ коркард шуданд, акнун диққати мутахассисони соҳаро бештар татбиқи ин дастовардҳо дар чараёни таълими фанни математика ба худ ҷалб намуд. Дар ин самт корҳои намоёне аз тарафи Г.Н.Александров «Омӯзиши барномарезишуда ва технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионии омӯзиш» (1993), С.И.Архангелский «Асосҳои назариявии раванди таълим бо истифода аз воситаҳои универсалии техникаи таълим» (1980), Ю.Астратов «Мулоҳизаҳо оид ба истифодаи компютерҳо дар раванди таълим» (1987), У.Р.Гулманов «Асосҳои методи таълими технологияи компютерӣ дар мактабҳои олии техникӣ» (2020), М.Т.Гулова «Маҷмӯаи супоришҳои озмоишӣ аз фанни барномасозӣ» (2015), В.А.Колней «Технологияи мониторинги сифати таълим дар системаи «муаллим-шогирд»: дастур барои омӯзгорон» (1999), Ф.С.Комилиён «Информатикаи татбиқӣ» (2009), А.П.Назаров «Методикаи таълими информатика» (2016), Б.Ф.Раҷабов «Технологияҳои муосири иттилоотӣ ва таълими фосолавӣ дар системаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон» (2017), М.А.Родионов «Роҳҳои таъмини ҳамбастагии оқилонаи равишҳои методи анъанавӣ ва компютерӣ дар таълими касбии донишҷӯёни донишгоҳ» (2015), И.Н. Семенова «Баланд бардоштани фаъолияти маърифатии хонандагон дар дарсҳои информатика бо истифодаи компютер» (1989), А.В.Соловов «Омӯзиши технологияҳои иттилоотӣ дар таҳсилоти касбӣ» (1996), Е.М.Юртанова «Дастгирии компютерӣ барои ташкили назорат дар раванди таълими математика» (2007), А.В.Якубов «Методикаи истифодаи компютери фардӣ чун воситаи такмилёбии дарсҳо, системанокӣ ва умумикунии дониш аз математика» (1992) ва дигарҳо иҷро карда шудааст. Масъалаи методикаи таълими фанни методҳои ададӣ аз тарафи бисёр олимони соҳа, ба монанди Б.Алиев, А.А.Амосов, М.Ашӯров, Н.С.Бахвалов, И.С.Березин, Н.П.Жидков, Б.П.Демидович, Н.В.Копченова, Д.П.Костомаров, Ю.Е.Кувайскова, А.А.Самарский ва дигарон мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Корҳои лабораторӣ аз методҳои ададӣ дар раванди омӯзиши ин фан нақши асосӣ бозида, яке аз роҳҳои самараноки васеъ намудани савияи математикӣ донишҷӯён роҷеъ ба татбиқи амалии он маҳсуб меёбад. Муҳим будани ин масъаларо дарк карда, мутахассисони соҳа М.Ф.Абдукаримов, А.П.Назаров, Т.В.Пак, Г.И.Станевко, А.А.Федотов, П.В.Храпов ва дигарон баъзе корҳои муфидро ба анҷом расонидаанд.

Заминаҳои эмпирикӣ. Дар иҷрои таҳқиқоти илмӣ аз усулҳои зиёде истифода шудааст, аз ҷумла: мушоҳидаҳои педагогӣ, хулосабарориҳои илмӣ ва педагогӣ, гузаронидани пурсиш, алгоритмсозӣ, забонҳои барномасозии Паскал, Визуал

Бейсик ва C++, таҳлили муқоисавӣ, таҳлили миқдорӣ ва сифатии натиҷаҳои таҳқиқот, санҷидани самаранокии низоми методикаи пешниҳодшуда, санҷиши фарзияи таҳқиқотӣ, усулҳои омили математикӣ барои таҳлили маълумоти бадастомада.

Пойгоҳи таҳқиқот факултети механикаю математикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мебошад. Дар ин факултет 4 синфхонаи компютерӣ мавҷуд аст, ки зиёда аз 100 компютери замонавиро дар бар мегирад. Дар ҳар як компютер забонҳои барномасозии дараҷаи баланд насб гардидаанд. Зимни гузаронидани таҷрибаҳои амалӣ устодони кафедраи математикаи ҳисоббарорӣ ва механика ва донишҷӯёни ихтисосҳои математикаи умумӣ, математикаи амалӣ, информатика ва амнияти компютерӣ ҷалб гардидаанд. Натиҷаҳои озмоиш дар кафедраи мазкур муҳокима шудаанд. Инчунин, дар ҷараёни гузаронидани озмоиши натиҷаҳои кори диссертатсионӣ донишҷӯёни ду ихтисоси факултети математика ва информатикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ ҷалб шуда буданд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот:

1. Муайян карда шуд, ки барои беҳтар кардани сифати таълими фанни методҳои ададӣ, дар ҷараёни гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни мазкур истифодаи забонҳои барномасозии компютерӣ зарур мебошад;
2. Методикаи ташкили гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ коркард карда шуд;
3. Масъалаи инкишофи фаъолияти эҷодии донишҷӯён, ҳангоми гузаронидани корҳои лабораторӣ аз курси методҳои ададӣ омӯхта шуда, тавсияҳои муфид ироа гардидаанд;
4. Муайян карда шуд, ки ба таври шаффоф баҳо гузоштан ба сатҳи дониши донишҷӯён дар ҷараёни гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ таъсири мусбат дорад ва роҳҳои амалисозии ин раванд коркард карда шуданд;
5. Масъалаи ташкили робитаи байнифаннӣ зимни гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ ҳамҷониба омӯхта шуда, тавсияҳои судманд пешниҳод карда шудаанд.

Нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда. Иҷрои диссертатсия ба ин хулоса овард, ки истифодаи забонҳои барномасозии компютерӣ дар раванди ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ зарур буда, амалисозии он дар масъалаи омода кардани кадрҳои баландихтисоси соҳаи математикаи амалӣ, ки ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯй мебошанд, мусоидат мекунад. Ҳамин тариқ, нуктаҳои зерин ба ҳимоя бароварда мешаванд:

1. Методикаи умумии ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ;
2. Муҳим будани мурратабсозии корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ барои донишҷӯён бо ёрии забонҳои барномасозии компютерӣ ва ба вуҷуд овардани вазъияти проблемавӣ;
3. Нақши калидӣ доштани забонҳои барномасозии компютерӣ дар ташаккули малакаю маҳорати касбӣ ва фаъолияти эҷодии донишҷӯён зимни гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ;

4. Нақши муассир доштани забонҳои барномасозии компютерӣ дар таъмини ба таври шаффоф арзёбӣ кардани баҳои воқеии сатҳи дониши донишҷӯён дар чараёни гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ;
5. Муҳим будани масъалаи барқарор кардани робитаи байнифанӣ дар раванди ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот. Методикаи ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ сохта шудааст. Методикаи мазкурро барои фанҳои дигар бо назардошти махсусиятҳои онҳо паҳн кардан имкон дорад. Натиҷаҳои дар диссертатсия овардашударо дар гузориши масъалаҳо барои иҷрои корҳои курсӣ, хатм ва магистрӣ истифода бурдан мумкин аст.

Аҳамияти амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки натиҷаҳои ба даст овардашударо бевосита дар раванди ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ ва дарсҳои амалӣ аз фанни забонҳои барномасозӣ истифода бурдан мумкин аст. Илова бар ин, барномаҳои навишташударо барои ҳалли масъалаҳои амалии соҳаҳои дигари илм бо мақсади сохтани амсилаи математикии онҳо татбиқ кардан имконпазир мебошад.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Муаллиф дар ҳамаи марҳилаҳои иҷрои кор, адабиёти илмӣ, методӣ, педагогӣ, психологӣ, барнома ва китобҳои дарсии амалкунандаи фанни методҳои ададиро таҳлил намудааст. Имконияти забонҳои барномасозиро омӯхта, масъалаи нақши онҳоро дар раванди ташкил ва гузаронидани корҳои лабораторӣ аз фанни методҳои ададӣ таҳлил кардааст. Бевосита фанни методҳои ададиро ба донишҷӯён таълим дода, аз имконияти забонҳои барномасозии компютерӣ истифода кардааст. Мустақилона мақолаҳоро ба чоп омода карда, матни диссертатсияро навиштааст. Дар мақолаҳои муштарак роҳбарони илмӣ танҳо дар муҳокимаҳои умумӣ иштирок карда, ба муаллиф маслиҳату тавсияҳо додаанд.

Ҳаҷми умумии диссертатсия аз 192 саҳифаи матни компютери бо ёрии протсессори матнии Microsoft Word ҳарфчинӣ шуда иборат буда, 27 расму диаграмма ва 29 чадвалро дар бар гирифтааст. Рақамгузори расму чадвалҳо барои ҳар ду боби диссертатсия умумӣ мебошад. Рӯйхати адабиёт фарогири 129 номгӯй мебошад.

Шурои диссертатсионӣ дар чаласаи худ (23.12.2023, протоколи №9), дар бораи ба Баротов Раҷабалӣ Тағоймуродович додани дараҷаи илмии номзоди илмҳои педагогӣ қарор қабул кард.

Дар овоздиҳии пинҳонии Шурои диссертатсионӣ, ки иборат аз 15 нафар аст, иштирок доштанд 14 нафар, аз ҷумла 5 нафар доктори илм, ки ба ҳайати шуро дохил мешаванду дар чаласаи иштирок доштанд, чунин овоз доданд: тарафдор – 14 нафар, зид – нест, бюлетенҳои безътибор – нест.

Раиси шурои диссертатсионӣ
Котиби илмии шурои диссертатсионӣ

Сардори шуъбаи кадрҳои
ДДБ ба номи Носири Хусрав
Ҷ.М.

Саторов А.А.

Ойматова Х.Х.

Шукурзод Ҷ.А.

